8

TENTAMEN THERAPEUTICUM INAUGURALE, DE Medicamentis Vomitoriis.

QUOD

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.T.P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

SAMUEL BURTON PEARSON,

ANGLUS,

SOCIET. REG. PHYS. EDIN. SOC. HON.

Magna movent stomacho fastidia.——

HOR. Sat. Lib. II. Sat. iv. lin. 78.

Ad diem 13. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

EXCUDEBAT ADAMUS NEILL CUM SOCIIS.

M DCC XC.

ALEXANDRO MONRONI, M. D.

Collegii Regii Medicorum EDINBURGENI

Socio,

Rei Medicae, Anatomicae, et Chirurgicae

in Academia EDINBURGENA

Professori;

Viro eruditissimo,

virtutibus ornato moribusque;

cujus nomen jam,

ob insignem Artis Medicinalis peritiam

et amplificatam Rei Anatomicae Scientiam,

totum per orbem vulgatum,

" ———— Nec JOVIS ira, nec ignis,

" Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetustas;"

caducum hoc opusculum,

ob quamplurima in me collata beneficia,

quae, sive ponar

" ——— Pigris ubi nulla campis

" Arbor aestivâ recreatur aurâ,"

Sive

" ——— Sub curru nimiùm propinqui

" Solis, in terrâ domibus negatâ,"

nunquam,

" Dum memor ipse mei, dum spiritus hos reget artus,"

memoriâ meâ excident;

animo quàm gratissimo

do, dico consecroque

SAMUEL BURTON PEARSON.

Amico ſuo dilectiſſimo,

ROBERTO HUTCHINSONI,

caro omnibus familiaribus acceptoque,

juxta CARLEOLUM,

primariam Praefecturae CUMBRIAE urbem,

vitam

hilariter degenti;

indicium hoc amicitiae intimo cordi infixae;

quam

neque interfuſus oceanus et interjacens tellus

repentè praecident,

neque labentes anni

ſenſim diſſuent;

benevolus offert amicus

SAMUEL BURTON PEARSON.

TENTAMEN THERAPEUTICUM

INAUGURALE,

DE

Medicamentis Vomitoriis.

MEDICI et antiquitùs et hodie, ut, quo in corpus modo medicamenta agant, et quosnam edant effectus, clarè ostenderent, multum temporis curaeque trivisse videntur. Ex opinionibus verò utriusque medicorum generis, plurimae, vanae, me judice, sunt et inanes; eoque magis, quòd Sapientissimus re-

rum Opifex, quò varios oblectarent varia, et ſua quemque traheret voluptas, ita homines, ex conſulto, finxit et fabricatus eſt, ut propria cuique ſenſilitas eſſet et irritabilitas.

Si, quod plurimis viſum eſt, corpus humanum eodem, ac hydraulicum organum, modo affici exiſtimare liceret; tum, quo modo id afficeret quodvis remedium, ſatis expedire, minimè arduum comperiremur. Cùm verò Natura inenarrabile animantibus quoddam ingenuerit, quo omnis pendeat vita, ſed quod, quale ſit, nondum cognitum habeamus, nec forſan habere poſſimus; profectò, hac re cognita, non eſt magnopere mirandum, ſi, quo modo medicamenta in corpus humanum agant, prorſus ignoremus.

Breve et caducum hujuſmodi opuſculum aggredientem plura praefari, et alienum certè videretur et ineptum. Non itaque, in limine, longiùs moraturus, hoc tantùm jam praedictis amplius adjiciam, me de re, quam tam multi tamque praeclari agitaverunt auctores,

nil,

nil, quod proprio ex penu expromere possim, novi habere.

DEFINITIO.

"Remedia vomitoria vel emetica dicuntur "illa, quae vomitum movent." GREG. *Conspect. Med. Theor.*

Haec Dissertatio duas in se partes complectitur; in quarum *una*, de *medicamentis vomitoriis* disputatur; in *altera*, de eorum in corpus humanum *effectibus*, et *usibus*.

PARS PRIMA.

De Medicamentis Vomitoriis.

Horum genera duo sunt; *unum* eorum, quae, e rebus, quas gignit terra, praeparantur; *alterum* eorum, quae ex fossilibus.

CAPUT

Caput Primum.

De vomitoriis medicamentis, quae e rebus, quas parit terra, praeparantur.

I.

Singulas corporis partes, quibus vomitio perficitur, deſcribere, in hujuſmodi opuſculo non opus eſt; cùm praeſertim nemo, qui animum ad medicinae ſtudium ſatis intenderit, tam ſit ignarus, quin eas jam ſatis intellectas habeat. His itaque praetermiſſis, de ſingulis medicamentis, quibus moveatur vomitus, ordine perpauca dicere aggrediemur.

Si nobiſcum reputamus, ventriculi muſculorum fibras mira ſenſilitate ſimulque irritabilitate eſſe naturâ praeditas; minimè mirandum videbitur, plurimas eſſe res, quae, ſimul atque in ſtomachum ingeſtae ſint, vomitionem cieant.

II.

Rerum quidem mitiſſimarum quaedam ſunt, quae vi vomitum movendi planè pollent. Hujuſmodi ſunt *aqua tepida et oleum mite*; quibus utriſque nil guſtui minùs eſſe alienum poteſt. Haec vomitum, ſtomachi muſculorum fibras forſan reſolvendo, eliciunt.

III.

Infuſum quoquè *chamaemeli* et *cardui benedicti*, epotum, ſemper moleſtam nauſeam movet; et, ſi, poſtquam validum adhibitum fuerit remedium vomitorium, aſſumatur, ſtomachum quidem vomitu admodùm ſolicitat.

IV.

Aſarum, quoniam praeparata *ex antimonio* plurimùm uſu jampridem invaluerunt, rarò, etiamſi ad ciendum vomitum multùm ſanè polleat, nunc adhibetur. Datum verò ad ſcrupuli quantitatem, eoſdem ferè effectus, ac

ipecacuana,

ipecacuana, praeſtare videtur. Potiſſimùm nunc adhibetur, ut ſternutationem invitet; ad quod profectò efficiendum, plùs, quàm aliud ullum medicamentum, quod in ſe complectitur Materia Medica, certiſſimè pollet.

V.

Ipecacuana, ob vim, qua gaudet, vomitum faciendi, magnum ſibi nomen jure aſſecuta eſt. De ea verò, etiamſi et ſatis ſit efficax, et in corpus, ſine periculo, aſſumi poſſit, medici antiquitùs nil prorſus cognitum habuerunt. Vires ejus, Sydenhamo quidem florente, intentatae latuerunt et incognitae. Eſt in Europam, ſeculo proximo, importata; et, ſub idem tempus, Piso, in opuſculo, quod edidit, et ſpeciem ejus et vires expoſuit. Verùm mos tamen eam adhibendi non vulgò invaluit, ante annum propè milleſimum ſexcenteſimum octogeſimum ſextum; quo Helvetius, favente Ludovico, qui, decimus et quartus ſui nominis,

nis, in Gallia, tum regnum tenebat, ufum ejus vulgavit.

Ipecacuana ex duabus partibus conftat, *corticali*, fcilicet, et *medullofa*; atque virtus ejus vomitoria, magis ex illa, quàm ex hac parte, pendere exiftimatur. Pars corticalis, ex toto, refinofa eft; et, eam ob rem, vis ipecacuanae vomitoria, *fpirituofis* liquoribus miniftris, elicitur. Caeterùm, quia pars medullofa, five gumminofa, refinofae intimè commifcetur, Collegium Medicorum Edinense vino tenui, ad virtutes educendas, utitur.

Quoties, ad vomitum eliciendum, ipecacuana adhibetur, *pulvis* ejus *fucco* utcunque educto anteponitur; propterea quòd is prima ferè vomitione rejicitur; dum hic diutiùs in ftomacho manet, et longiorem gravioremque vomitum ciet. Pulvis, praeterea, adeo eft efficax, ut, quod magnopere verò mirandum eft, grana duo, ad vomitum movendum, interdum fufficiant. Quoties requiritur, ut vomitus iteretur,

retur, et magis continuus ſit, pauxillum tartari emetici ipecacuanae pulveri adjiciatur.

Ipecacuana multùm dyſentericis prodeſt; atque CULLENUS veram cauſam, cur utiles et ſalutiferos effectus iis praeſtet, attuliſſe videtur. Rectè enim obſervat is auctor, hoc medicamentum, ſi parvis doſibus adhibeatur, ita ut vomitum non cieat, in inteſtina deſcendere tenuiora, et alvum ferè plùs minùſve ducere. Idcirco inteſtina quodam modo vacuat induratis faecibus; quae dyſenteriam ſemper comitantur, et hanc, inteſtina irritando, quidem intendunt et ſuſtentant. Huc accedat, quod hoc remedium, cum doſibus adeo parvis, ut ſtomachum vomitu non ſolicitent, aſſumatur, ferè, ut caetera emetica parcè adhibita, halitum per cutis meatus uberiorem reddit; quod, maximo eſſe uſui dyſenteria laborantibus, omnes expertiſſimi medici uno ferè ore conſentiunt.

Permulti medicinam facientes, periculo comperti ſunt, ipecacuanam plurimùm, in *inter-*

mittentibus

mittentibus quoque febribus, proficere, ſi paulò ante acceſſum, vel paulò poſt deceſſionem horroris, adhibeatur.

VI.

Nicotianam, ſi exiguiſſima quidem pars ab iis, qui ea uti ſeſe non aſſueſecerunt, in os aſſumatur, moleſtiſſimam movere nauſeam, nemo ignorat. Si in ſtomachum deſcendat, totum corpus longa quoque et graviſſima vomitione concutit. Ob hos itaque effectus, et adhuc magis ob vim, qua admodùm pollet, corpus torpidum faciendi, ad eam, quò vomitum eliciant, medici quàm rariſſimè decurrunt.

VII.

Scillae ſunt unicum aliud vomitorium medicamentum, e rebus, quae oriuntur e terrâ, paratum, quod, in hoc opuſculo, memorabo. Quantum harum, ad vomitionem movendam, ſufficiat, aeſtimare, interdum imprimis difficile eſt. Verùm enim verò ex tempore, quo in-

valuit uſus ipecacuanae, ſcillae, magna ex parte, inveteraverunt. Nihilo verò minùs, ſi doſibus modicè largis dentur, permultùm, ad movendum non ſolùm vomitionem ſed quoque alvum, pollent. Potiſſimùm celebrantur hodiè ob vires, quas poſſident, muci ex pectore exſcreationem augendi, et urinam movendi. Ob proximam hanc dotem, interdum, ſi hydrargyro conſocientur, *aquâ inter cutem* laborantibus plurimùm proficiunt.

His dictis de remediis vomitoriis, quae, e rebus quas parit terra, parantur; nunc ſpeciatim, de ſingulis, quae ex foſſilibus arte *chemica* eliciuntur, perpauca dicere, mihi in animo eſt.

Caput Secundum.

De vomitoriis medicamentis ex foſſilibus praeparatis.

I.

Ex cupro permulta remedia parantur. Haec omnia, hoc inter ſe commune habent; quòd in ſtomachum

ſtomachum aſſumpta, plus vomitionis minuſve invitant. Ex his verò pauca, vomitum faciendi cauſa, hodie adhibentur.

Cuprum vitriolatum ſeu *vitriolum caeruleum*, quia et guſtui eſt alieniſſimum, et ſaepe, invito medico, acerrimos effectus praeſtat, ex numero vomitoriorum hodierno uſu ferè ejicitur. Nunquam, ut vomitionem concitet, adhibetur, niſi, poſtquam res veneficae, vel ſaltem admodum nocivae, in ventriculum aſſumptae ſint; cùm, prae caeteris vomitoriis, idcirco ſeligitur, quòd, ſubitos effectus praeſtando, ſtomachum nocentibus materiis citiùs vacuet, et, eam ob rem, praeſentiorem laboranti ſalutem afferat. Verùm, etiamſi hoc remedium rariſſimè, niſi praeſente diſcrimine, ob ingeſta quaedam nociva, urgente, ut vomitum ſolicitet, adhibeatur, tamen doſibus exiguis, quae nauſeam tantùm moveant, ſubinde iis, qui *intermittentibus* laborent febribus, utiliſſimè detur. Id interdum quoque *aquâ inter cutem* tumentibus, vel jam

admodum tumefactis, ut urinam proritet, medici cum fructu adhibent.

II.

E variis ex *hydrargyro* ſeu *argento vivo* praeparatis, *hydrargyrum vitriolatum* unicum eſt, quod, ad vomitiones concitandas, praecipitur. Et hoc quidem, propterea quòd aliquantò vehementiùs agit, et inſigni pollet acrimonia, haud multùm in hodierno uſu eſt.

Plerique forſan *ſalium*, qui ex hydrargyro praeparantur, vi ciendi vomitum praediti ſunt; at ob acrimoniam tamen, quae iis, *hydrargyro* velut *muriato*, ineſt, eo conſilio adhiberi ſine periculo non poſſunt.

Ceterùm, omnia ex hydrargyro praeparata percurrere, mihi non eſt conſilium; id enim, in perbrevi hujus generis opuſculo, neque expectandum eſt neque tentandum. Quotquot plura, hac de re, diſcere velint, ii *Pharmacopoeiam* Collegii Regalis Medicorum EDINBURGE-

NI adeant; ubi ſingula ex hydrargyro praeparata, lucido ordine digeſta, perlegant.

III.

Ex praeparatis e *zinco* nullum, niſi *zincum vitriolatum* ſeu *vitriolum album*, vomitum ut faciat, adhibetur. Neque hoc quidem datur, niſi cùm ingens mortis diſcrimen, a rebus quibuſdam veneficis, in ſtomachum aſſumptis, immineat. Hujuſmodi verò diſcrimine urgente, commodiſſimè datur, quippe cùm, ſtomachum ferè ſubitis vomitionibus ſolicitando, quàm citiſſimè eum veneficis ingeſtis liberet. Verùm interdum tamen ſolitò diutiùs in ventriculo retinetur; quod, cùm incidat, longam moleſtamque nauſeam efficit fovetque. Doſis quoque *ipecacuanae* aliquantò largior, ſi perbrevì, poſt hanc aſſumptam, profundus aquae tepidae hauſtus, vel, quantum cochleare parvum contineat ſinapis, tantum aſſumatur, ſatis, ad rejectionem rerum veneficarum ex ſtomacho, plerumque pollebit.

IV.

IV.

De variis ex *antimonio* praeparatis ſingulatim diſſerere et fusè, non opus eſt ; cùm praeſertim eaedem ferè vires omnium communes ſint.

Kermes mineralis multùm nuper, in Gallia, laudata eſt. Eam Glauberus primus praeparavit ; neque modum praeparandi, priùs patefecit, quàm Gallorum rex, laudando ſubditorum amore ictus, eum, ut hunc ſcriptum vulgaret, magno pretio adduxerat. Effectus verò hujus medicamenti, laudibus ei datis minimè conſonant.

Aliud ex antimonio praeparatum, quod haud parva vomitum invitandi vi pollet, eſt *antimonium calcinatum*, ſeu *calx antimonii nitrata*. Hoc medicamentum eaſdem ferè dotes, ac *notatus pulvis Jacobi*, poſſidere videtur. Verùm hìc tamen obſervandum eſt, hoc praeparatum, etiamſi ſatis mite a quibuſdam auctoribus exiſtimatum fuerit, acerrimos interdum in ventriculo

triculo effectus praestare; quod, ex quantitate et natura acidi, quod hìc existat, pendere videtur.

Ex omnibus verò ex hoc metallo praeparatis, *vinum antimoniale*, me saltem judice, et pulcherrimum est et utilissimum. Hoc enim, idonea dosis ratione habita, optandos omnes effectus, quos, ex aliis ei cognatis praeparatis, sperare possumus, praestare potest. Si guttis, numero ubivis inter decem et quinquaginta, adhibeatur, vires mutatrices exercet, et halitum cuticularem elicit. Sin majore detur quantitate, ferè et urinam et alvum movet. Idem medicamentum, ad duas drachmas tresve si dosis augeatur, acerrimas vomitiones concitat.

Antimonium tartarisatum, seu *tartarum emeticum*, agmen vomitoriorum medicaminum novissimum, hac in disputatione, coget. Ex omnibus medicamentis, quae vi pollent vomitum ciendi, nullum hoc consilio saepiùs, quàm modò dictum, efficaciùsve adhibetur.

Hìc

Hìc loci notandum eſt, *duos* eſſe *ſtatus* antimonii proprios, in alterutroque, ſed cum effectibus non iiſdem, in ſtomachum ingeri poteſt. Aſſumatur enim, vel *regulina* ejus parte adhuc immutata, vel poſtquam haec pars acido quodam ſe prorſus ſaturaverit.

Si, parte *regulina* adhuc integra, in ſtomachum introferatur, quantos et quales effectus praeſtet, ii ex quantitate qualitateque acidi, quo ibi commiſceatur, prorſus pendebunt. Utrùm itaque feliciter, et ex ſententia medici, optatos effectus edat, necne optatos; quin profectò id ſit omnino incertum, eſſe non poteſt.

Sin hoc medicamentum adhibeatur poſtquam *regulina* ejus pars acido ſe ſaturaverit; tum, et quid et quantum efficere poſſit, ferè certò praeſcire, minùs arduum reperietur.

Ad ulterius hoc genus, *tartarum emeticum* propriè pertinet. Si, hujus medicamenti ope, plenam vomitionem concitare volumus, granum vel duo dare debemus. Sin, nauſeam tantùm, et reſpirationem per cutem, ſolicita-

re

re nobis consilium est, quantitate multò minore tum adhibendum est.

Praecipuis saltem remediis, quibus vomitio concitari potest, jam breviter memoratis, nunc quosnam in universum corpus vomitio edat effectus, et quibusnam in morbis proficiat, quàm paucissimis exponere, nostrum est.

PARS SECUNDA.

De effectibus remediorum, quae vomitum cient, usibusque.

I.

Vomitionem, etiamsi nil morbidi in stomacho existat, plurimùm tamen, ad incolumitatem, seu salutis tutam atque integram conservationem, certè conferre, medicorum nonnulli opinati sunt. Ut ita opinarentur, adducti sunt; quòd, ut illis videbatur, medicamenta vomitoria, stomachum vomitu solicitando, vim

ejus incitarent, atque universum corpus salutariter concuterent. Verùm crebras vomitiones vires stomachi magnoperè convellere, atque, hanc ob rem, cibum potumque concoquendo eum imparem reddere, ignorat nunc ferè nemo. Hinc satis apparet, quàm ineptum sit concitare vomitum, nisi cùm perturbentur functiones, ad quas in sanitatem reducendas, utilem vomitionem periculo medici compererint.

II.

Stomachum nocivis vel morbidis materiis in se contentis vitiari, sequentia signa certò indicabunt, cibi appetitûs defectus; cibi fastidium; cardialgia; inflatio; ructus acidi; quibus accedant frequentes capitis dolores. Verùm, etiamsi, his signis urgentibus, curatio a plena vomitione incipere debeat; non tamen expectandum est, morbum, cujus signa, modò dicta, non seminaria sunt, sed fructus, solis remediis vomitoriis radicitùs tolli posse.

Vera

Vera caufa, unde oriantur haec figna, in minuto mufculofarum ftomachi fibrarum vigore, omnino poni videtur. Si hoc pro conceffo habeatur, quod reverà, quantùm novimus, a plerifque conceditur; quin frequentes vomitiones aegro multùm noceant, dubitari non poteft. Hae enim, reliquas ftomachi vires magis infringendo magifque, aegrum ad frequentiores moleftiorefque cruditates procliviorem, quàm fi nullae fuiffent adhibitae, certiffimè reddunt.

Inter vomendum plerumque rejicitur vifcidi copia muci, quem non folùm hominum vulgus, fed quidem medici, ftomachi cruditatis effe, aliqua faltem ex parte, caufam exiftimaverunt. Caeterùm profectò quidem, experimentis, quae Senacus ex confulto, ut naturam hujus muci exploraret, inftituit, attentè confideratis, veram effe hanc opinionem concedere non poffumus.

Quin enim in ftomachis eorum, qui integritate corporis quidem perfectiffima fruuntur,

tur, plus minusve muci modò dicti semper insit, diutiùs dubitari non poteſt. Folliculi, quibus hic mucus continetur, validiſſimis, inter vomendum, niſibus compreſſi et ſolicitati, copiam ejuſdem ſolitò majorem ſecernunt effunduntque; quae, unà cum uſitatis ſtomachi contentis, ejecta, cauſa extitit, cur, ſtomachi cruditatis ſigna, quae ſupra diximus, ex nimio, in hoc viſcere, muco enaſci, medicorum nonnulli opinarentur.

Quibus verò, haec ſigna talem cauſam agnoſcere, viſum eſt; ii in cauſarum opinione, me ſaltem opinante, certiſſimè lapſi ſunt. Vera enim eorum ſi eſſet opinio, haec ſigna non, ut reverà accidit, vomitione ingraveſcerent, ſed leviora redderentur.

III.

Inter vomendum, ſtomachus minimè unica inteſtinorum canalis eſt pars, quae vacuatur. Tale enim uni hujus canalis parti cum caeteris conſortium intercedit, ut, cùm afficiatur

una

una pars, partes ejuſdem huic contiguae ſimul quodammodo afficiantur. Neque verò majus, alibi, hoc conſortium videtur, quàm ſtomachum inter et duodenum jejunumque; namque is vomitu ſolicitari non poteſt, quin, eodem tempore, haec vacuentur. Verum hoc eſſe, copia bilis materiis, quae e ſtomacho vomitione rejiciuntur, admiſta, ſatis oſtendit.

Cauſa admiſtionis hujus, in validiſſimis vomendi niſibus omnino ponenda eſt. Inter enim vomendum, muſculi ſepti tranſverſi atque abdominis adeo enixè ſimulque contrahuntur; ut eorum ſociati quaſi niſus, abdominis viſcera, atque idcirco veſiculam fellis et ductus biliferos, quàm validiſſimè comprimant. Ob hanc compreſſionem, bilis e veſicula, per ductus, effunditur in duodenum; et hujus actione in ventriculum elata, hinc vomitione rejicitur. Exinde idonea, me ſaltem judice, et facilis patet ratio bilis, quam materiis, vomendo ejectis, admiſtam conſpicimus.

Bilem hoc modo rejectam, in ſtomacho, ante vomitionem, exiſtere, quidam putarunt. Verùm ſi res ita eſſet, quaenam afferri poſſet cauſa, cur, quod rarò evenit, non primis aequè, ac ultimis vomendi niſibus, rejiceretur.

IV.

Bene nunc notum eſt, Naturam, quae humanum corpus incredibili ſolertia finxit, ita optimo conſilio jecur fabricatam fuiſſe, ut ſanguinis, per ejus portam, motus nonnihil retardaretur. Propter hanc verò retardationem, interdum accidit, ut ſanguis in jecore ſtagnet; vitia hujus viſceris, et morbos totius corporis efficiens. Quin igitur vomitio, quae, abdominis viſcera vehementer comprimendo, motum ſanguinis per eorum vaſa magnopere incitat, permultùm iis in morbis proficiat, qui ex *obſtructo jecore* naſcantur, in dubio eſſe non poteſt.

V.

V.

Cùm verò animum ad quosdam morbos, quibus *viscera thoracis* opportuna sunt, advertimus, fructus adhuc majores uberioresque ex medicamentis vomitoriis percipiendos perspicimus. Coagitatio enim aëris in *bronchiis*, et sanguinis in sanguiferis pulmonum vasis, musculis septi transversi iisque respirationi inservientibus, sese simul contrahentibus et relaxantibus, efficitur. Alterni hi motus, vomendi nisibus multò incitatiùs peraguntur. Incitatiore hoc motu bronchia copiosiorem mucum secernunt et expectorant. Exinde fit, ut medicamenta vomitoria, *catarrho* et *pulmonum phthisi* laborantibus tantùm proficiant.

VI.

Remedia vomitoria, in *asthmate spasmodico*, laudando multus est AIKENSIDIUS: CULLENUS verò censet, se, ejus usum sequendo, haud multùm laborantibus profuisse: in multis enim exemplis, in quibus medicamenta vomitoria,

per

per longum tempus, adhibuit, nec acceſſum arcuit, nec leviorem hunc, jam urgentem, reddidit. Verùm in quibuſdam tamen aſthmatis ſpeciebus, velut in *aſthmate pituitoſo* et *catarrhali*, haec medicamenta interdum profuiſſe comperit.

VII.

Vomitio, et ſanguinis et fluidorum caeterorum, in omni parte corporis, impetum intendit; et, hanc ob rem, interdum multùm proſit. Incitatus verò fluidorum motus perrarò diu perſtat. Brevì plerumque eorum motus plùs ſolitò langueſcit; et medicamentum, vi motum ſanguinis, per totum corpus, incitandi praeditum, unde magnam utilitatem ſperavimus, debilitate, quae ejus uſum ſemper ſubſequitur, permultùm nocet.

VIII.

Si aliquando continuam perdiu nauſeam movendam velimus, nil, ad hoc efficiendum, plùs valet, aptiuſve eſt, quàm navigatio. Marina

rina enim nauſea, contra ac in ea accidit, quam faciant medicamenta, aliquis diu, gravi nullo accepto detrimento, laborare poteſt.

IX.

Quaedam eſſe remedia, ea velut de quibus hîc diſputatur, quibus ventriculus, prae caeteris corporis partibus, affici, ob ingenitam quandam proclivitatem, pronus eſt, certè denegari vix poteſt. Adhibitis enim ejus generis medicaminibus, ſtomachus ſeſe citò contrahit; dum inteſtina inferiora, atque aliae corporis partes, oculi velut, cutis linguaque, quibus aequalis ferè ineſt mobilitas, vel non omnino, vel ſaltem parùm afficiuntur. Quin et pauxillulum vomitorii medicaminis in venas immiſſum, ſtomachum, ſimul ac eò, ſanguini circumfluenti admiſtum, delatum fuerit, magis, quàm caeteras ſyſtematis partes, afficit, eumque vomitu ſolicitat.

Si verò ſtomachus adeo rebus vomitum cientibus affici naturaliter aptus eſt, cur, interro-

get aliquis, fit, ut medicamenta, in quibus insignis vomitum ciendi infit potentia, interdum, vomitu infecto, per id viscus descendant, et suas omnes in intestina vires exerceant? Cuiquam hoc interroganti referri potest, tantam stomachi et intestinorum inter se, quod ad structuram, similitudinem esse, et tantum idcirco consortium; ut, si, quamcunque ob causam, is ita sese habeat, ut talibus medicamentis affici non possit, medicamenta haud vomitione rejecta, viribus integris, haec incitent, alvumque ducant.

X.

Quoniam eorum, qui *dyspepsia* et *hypochondriasi* laborent, sanguis languide circumfluit, et motus ejus per viscera, ea praesertim abdominis, impeditur, vel magnopere saltem tardatur; vomitiones, quae, corpus concutiendo, motum omnium fluidorum incitant, plurimùm, his in morbis, proficiant.

XI.

XI.

Medicamenta vomitum facientia multam iis quoque afferre utilitatem poſſe, qui in *aquam intercutem* inciderint, veriſimillimum videtur. Satis enim conſtat, vomitionem, nullo eam concitante medicamine, multis, aquoſo hoc languore laborantibus, efficiendo ut ex parte affectâ reſorbeatur aqua, plurimùm interdum profuiſſe. Quin itaque vomitio, quam medicamina elicuerint, aequè proſit, nil eſt, cur quiſquam in dubio verſaretur; cùm praeſertim medici, eam in quibuſdam, aqua intercute laborantibus, ſaepe feliciter concitaverint. Quoties remedia vomitoria hydropicis adhibentur, ea, quae ex antimonio praeparantur, caeteris anteponenda ſunt, et ſaepe, interjectis brevibus intervallis, iteranda.

XII.

Languor torporque totius corporis, quae *menſtrua ſuppreſſa*, *nervorum reſolutionem*, et *in-*

ſaniam

ſaniam adeo conſtanter comitantur, vomitionem, quae ordinatum fluidorum, per totum corpus, motum incitat, *genuſque nervoſum* ſtimulat, utiliſſimam, his in morbis, eſſe ſatis oſtendunt.

XIII.

Quantùm vomitio *reſolutione nervorum* laborantibus proſit, ſequens exemplum, quàm argumenta, meliùs monſtrabit.

Gulielmus Brown, caupo, quinquaginta annos natus, qui perpotationi ſe, complures per annos continuos, dederat, lectum nocte vehementer ebriatus inivit. Poſtridie mane experrectus eſt, nervorum, inferioribus in membris, reſolutione laborans. Motus quoque ſuperiorum, ſed praeſertim laevi lateris, magnopere, cis verò ſenſûs defectum, minuebatur.

Chirurgus arceſſitus, varia medicamenta, ſed ſine optato effectu, adhibuit. *Sinape* et in ſtomachum aſſumptum eſt, et externo corpori, *ſinapiſmorum* forma, admotum. *Veſicatoria* quoque, nervorum, qui ramulos, in partes

affectas,

affectas, tendebant, truncis imposita sunt. Sed haec omnia adeo parùm profecerunt, ut chirurgus aegrum deploraturus esset. Conspicatus verò exhalationem per cutem, in partibus affectis omnino suppressam, putavit, si hanc iterum elicere posset, forsan aegrum instanti periculo erepturum.

Ob torporem autem, qui intestinorum, cum caeteris corporis partibus, communis erat, *pulvis Doveri*, utpote cui aliquid opii insit, minimè, ad exhalationem per cutem movendam, accommodatus visus est. Tempus verò deliberandi deerat; ideoque, factu optimum, experiri, quid posset vomitorium medicamentum, arbitratus est.

Ex hujus generis remediis, *tartarum emeticum*, quia et plùs, quàm caetera, pollet, et corpus magis concutit, selegit. Praecepit itaque, ut hujus duo grana, pauxillo aquae tepidae liquata, assumerentur. Haec autem ne minimum quidem effectum ediderunt.

Quum

Quum verò deliberationi tempus minimè pateret, et aeger, ſi auxilium non prodeſſet, brevi extingueretur; hoc idem medicamentum largiùs adhibere ſecum conſtituit. Curavit itaque tria grana aſſumenda proximo die; et grani ſemiſſem, unaquaque ſemihora, dandum, donec aegrum nonnihil afficeret.

Eventus adeo opinione proſperior fuit, ut eum, quòd non ad hoc medicamentum priùs confugiſſet, multùm pigeret. Grani enim ſemis quater repetitus, plenas vomitiones, et copioſum, extremi ubique corporis, ſudorem elicuit. Poſtridie ejus diei aeger, pedum digitos nonnihil arbitrio movere, ſimulque brachia meliùs exercere potuit. Cùm autem medicamentum tam multùm profeciſſet, neque aeger eſſet vomitionibus magnopere debilitatus, chirurgus eandem ejuſdem doſin, paucos poſt dies, iterandam curavit. Nunc verò res ſe ita meliùs habuerunt; ut prima tria grana, et plenas vomitiones, et ſudorem

quamvis

quamvis non tam, quàm antea, copiofum, concitaverint.

Exinde aeger, vires morbo fractas, et membrorum ufum, paulatim collegit. Modica exercitatio et continuus ftrigilis ufus, firmam illi, paucis menfibus, valetudinem reftituerunt. Per multos poftea annos, a morbis vacuus, vixit, et tandem aquâ intercute mortuus eft.

XIV.

Medicamenta vomitoria plurimùm, in *febribus*, prodeffe, inter omnes conceditur, praefertim fi quàm citiffimè adhibeantur. Quo modo, quamve ob caufam, febricitantibus proficiant, id, quantùm nobis innotuit, nemo adhuc explicavit. Prodeffe, ob vim, qua certiffimè pollent, *nervofum genus* ftimulandi, et fanguinis motum incitandi, credere, idcirco non poffumus; quòd febrientibus et id ftimulatur nimium, et hic praeter modum incitatur.

Si

Si nobis, cum Culleno, proximam febris caufam effe fpafticam extremorum vaforum fanguinem vehentium, eorum praefertim cutis, contractionem, convenit; tum, cur vomitio febricitantibus profit, explanare minimè arduum erit. Ob mirandum enim confortium, quod ftomacho, cum extremo corpore, intercedit, quicquid illum ftimulat, id fanguinem, hoc verfus, fluere facit, et, fi aliqua exiftat contractio, hanc refolvit.

Cutem omnium febricitantium, praefertim fub initium morbi, arefcere, unde exhalatio per cutem fupprimatur; at, poft deceffiones, proprium colorem recipere fimulque humefcere; nemo ignorat. Quoniam verò remedia vomitoria, fi tempeftivè adhibeantur, ut extremum corpus humefcat, et haud raò quidem infudet, efficiunt; quin hoc faciant, motum fanguinis, per omnes partes corporis, incitando, vix dubitari poteft. Ob enim incitatum hunc motum, fanguis impetu adeo adaucto, extremum corpus verfus, propellitur,

ut

ut extrema ibi vaſa, praeter naturam, ut putatur, conſtricta reſolvat.

Praeterea remedia, de quibus hìc diſſeritur, "Aliis," ut ingenioſus dixit Gregorius, "neque dubiis modis ſaepe utiliſſima fiunt; "ventriculum, rariſſimè non malè affectum, "gravi et valdè nocivo onere liberant, et ſic "naturalem nauſeam et vomitum ſummovent, "et anxietatem minuunt, et dolorem capitis "levant, et vires alioquin plurimùm exhau-"riendis conſervant, et ſomnum aliquando "conciliant, et aegrum a vehemente et per-"nicioſiſſimo alvi fluxu, qui in iſtiuſmodi "morbis ſaepe accidit, plerumque tuentur."

In remedia verò vomitoria febricitantibus adhibendo, cavendum eſt; *primo*, ne priùs dentur, plenus ſi aeger ſit, quàm ſanguis elicitus fuerit, ne hujus fluidi, caput verſus, impetum augendo, aegro multum detrimenti afferant; *ſecundo*, ne, ſub finem morbi, dentur, quando vires aegri jam magnopere exhauſtae fuerint.

XV.

In *Dysenteria* quoque, et caeteris *alvi profluviis*, remedia quae hìc agitamus, multùm, intestinorum motum quodammodo incitando, prosunt.

XVI.

Insanientibus quidem interdum praecipiuntur. His vero data, ancipites effectus edunt. Praeterea intelligendum est, insania urgente, ob quandam corporis conditionem insanientium propriam, majorem ferè medicaminis vomitorii quantitatem, ad plenam vomitionem ciendam, quàm, aliis in morbis, opus esse. Hanc verò conditionem, qualis sit, omnino latere, vel saltem parùm certò cognosci, confitendum est.

Nunc tantùm restat, ut pauca de utilitate, quam, qui *sanguinem profundunt*, ii a vomitione percipiunt, dicamus.

BRIAN

Brian Robinson, qui medicinam, Eblanae, nuper profperrimè fecit, fe vomitoria remedia *haemoptyfi* laborantibus, cum optato evento, adhibere retulit; et quoque, quomodo agant, exponere conatus eft. Putavit enim, aegrotatione, quae vomitionem antegreditur, extrema ubique vafa conftringi; et, hanc ob rem, exfcreationem fanguinis, ex toto, fupprimi.

Vix opus eft ut hìc adjiciam, poft adhibita medicamenta vomitoria, mite quoddam liquidum, velut anthemidis florum infufum, vel tepidam quidem aquam, bibendum effe. Hoc enim, ftomachum diftendendo, vomitiones faciliores reddit. Praeterea, poft plenos hauftus, minus eft periculi, ne aeger quid, a vomendi nifibus, detrimenti capiat. Nam, fi ftomachus cibi non eft plenus, mite quodvis liquidum, eum, cibi vice, diftendit; atque efficit, ut contenta, cum multo leviore dolore, nifibufque minoribus, ex toto rejiciantur.

Ingrati

Ingrati meipſum animi accuſarem, ſi, in hoc opuſculo, te, THOMA BLAMIRE CARLEOLENSIS, M. D. inornatum ſilerem; qui humani nihil a te alienum putas, atque, non ſolùm paternam quaſi curam ad me medicinae rudimentis inſtituendum, ſed ad juvenile quoque pectus et incautum honeſtis formandum praeceptis, promptè aſſiduèque adhibuiſti. Serò utinam terram relinquas, tibique aegris ſuccurrere quotidie conanti praeſentiſſimus ſemper aſpiret APOLLO. Fortunatiſſimus et felix vivas valeaſque.

FINIS.